

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

8 november 2007

RAPPORT VAN DE VLAAMSE REGERING

**over het gevoerde beleid inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer
van de Vlaamse Gemeenschap in 2006**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door de heer Christian Verougstraete**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: Jaak Gabriels.

Vaste leden:

de heren Thieu Boutsen, Herman De Reuse, Felix Strackx,
Erik Tack, Christian Verougstraete;

de heren Paul Delva, Erik Matthijs, Koen Van den Heuvel,
Eric Van Rompuy;

mevrouw Hilde Eeckhout, de heren Jaak Gabriels, Sven Gatz;
de heer Gilbert Bossuyt, mevrouw Caroline Gennez, de heer
Ludo Sannen.

Plaatsvervangers:

de heren Erik Arckens, Frank Creyelman, mevrouw Hilde De
Lobel, de heren Roland Van Goethem, Joris Van Hauthem;

de heren Ludwig Caluwé, Tom Dehaene, de dames Veerle
Heeren, Joke Schauvliege;

mevrouw Annick De Ridder, de heren Marc van den Abeelen,
Bob Verstraete;

de heer Bart Caron, mevrouw Michèle Hostekint, de heer
Jacky Maes.

Toegevoegde leden:

mevrouw Mieke Vogels;

de heer Jan Peumans.

Zie:

32 (2006-2007)

– Nr. 1: Rapport van de Vlaamse Regering

INHOUD

Blz.

I.	Toelichting door de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening	4
1.	Inleiding	4
2.	Het schuldbeheer in 2006 – Evolutie van de uitstaande schuld van de Vlaamse Gemeenschap 1995-2006	4
3.	Kostprijs van de schuld	7
4.	Evolutie van de schuld gedurende de huidige legislatuur	7
5.	Het kasbeheer in 2006	7
6.	Waarborgen in 2006	8
7.	Rating	9
II.	Algemene bespreking	10

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besprak op dinsdag 23 oktober 2007 het rapport van de Vlaamse Regering over het gevoerde beleid inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer van de Vlaamse Gemeenschap in 2006 (*Parl.St.* Vl. Parl. 2006-07, nr.32/1).

I. TOELICHTING DOOR DE HEER DIRK VAN MECHELEN, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING

1. Inleiding

De heer *Dirk Van Mechelen*, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening verwijst naar het decreet van 7 mei 2004 inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, dat bepaalt dat het Vlaams Parlement aan de hand van een jaarlijks verslag geïnformeerd wordt over het gevoerde beleid inzake de thesaurie- en de schuldpositie van de Vlaamse overheid.

2. Het schuldbeheer in 2006 – Evolutie van de uitstaande schuld van de Vlaamse Gemeenschap 1995-2006

Met de kasoverschotten werd onder andere de schuld versneld verder afgebouwd. De directe schuld daalde in 2006 met 431,708 miljoen euro tot 426,505 miljoen euro. De indirecte schuld werd in 2006 herleid van 24,327 miljoen euro tot 20,430 miljoen euro.

Vanzelfsprekend zal deze schuldafbouw opnieuw aanleiding geven tot een substantiële verlaging van de jaarlijkse rentelasten.

De uitstaande directe en indirecte schuld in Vlaanderen is van 1995 tot 2006 systematisch afgebouwd van 8.279,77 miljoen euro tot 446,93 miljoen euro.

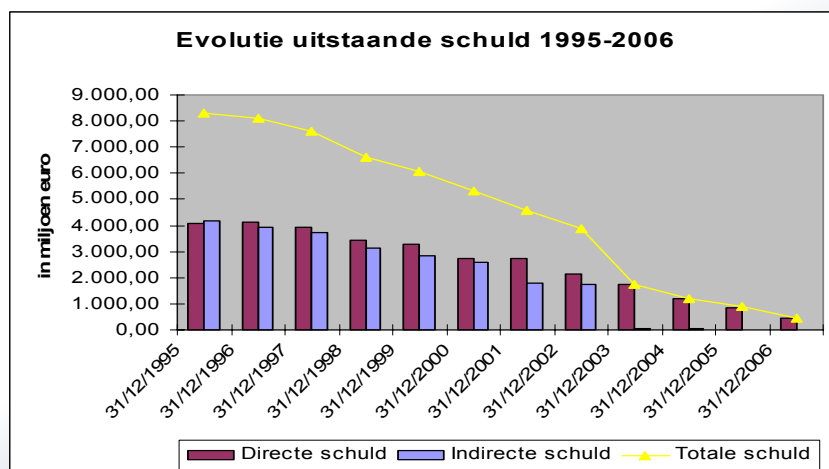
Evolutie van de schuld

Evolutie van de uitstaande directe en indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap 1995 – 2006
(in miljoen euro)

Datum	Directe schuld	Indirecte schuld	Totale schuld
31/12/1995	4.078,22	4.201,55	8.279,77
31/12/1996	4.148,35	3.951,10	8.099,45
31/12/1997	3.904,99	3.727,13	7.632,12
31/12/1998	3.447,21	3.156,45	6.603,66
31/12/1999	3.257,72	2.828,41	6.086,13
31/12/2000	2.732,57	2.589,72	5.322,29
31/12/2001	2.736,59	1.814,17	4.550,76
31/12/2002	2.143,94	1.739,95	3.883,89
31/12/2003	1.715,59	31,97	1.747,56
31/12/2004	1.176,47	28,24	1.204,71
31/12/2005	858,21	24,33	882,54
31/12/2006	426,5	20,43	446,93

Evolutie van de schuld

Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

Op 1 januari 2006 bedroeg de totale schuld 882,54 miljoen euro. Conform de afspraken met het Rekenhof werden de opnames door de gemeenten, provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) van hun trekkingsrechten op het Investeringsfonds voor 2006 bij de directe schuld gevoegd. Na de aflossingen op titel I en III van de begroting bedroeg de schuld op 31 december 2006 446,93 miljoen euro (namelijk 426,5 miljoen euro directe schuld en 20,4 miljoen euro indirecte schuld).

Evolutie van de schuld

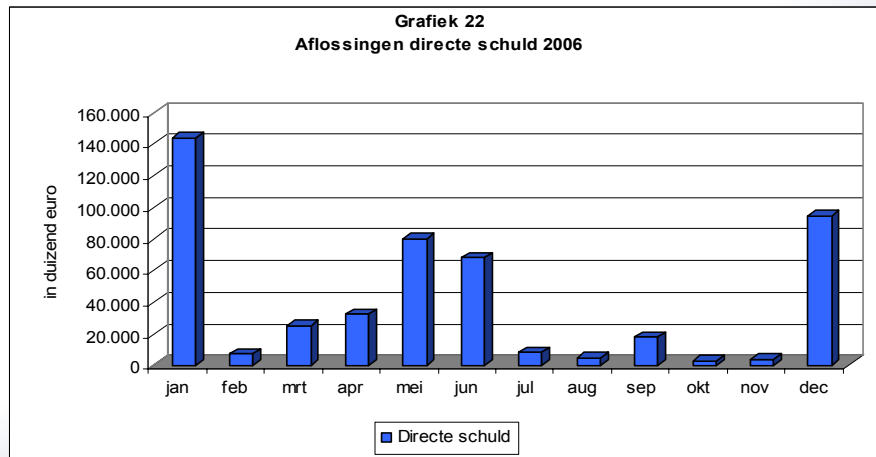
	(in duizend euro)		
	Directe schuld	Indirecte schuld	Totaal
Stand 1 januari 2006	858.213,7	24.327,2	882.540,9
Opnames 2006 gemeenten, provincies en V.G.C. binnen Inv. Fonds	+56.450,1		+56.450,1
Aflossingen 2006			
▪ Titel I	-164.558,9	-3.896,7	-168.455,6
▪ Titel III	-323.600,0		-323.600,0
Stand 31 december 2006	426.504,9	20.430,5	446.935,4

Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

De volgende grafiek biedt een overzicht van de aflossing van de directe schuld over 2006.

Aflossing directe schuld

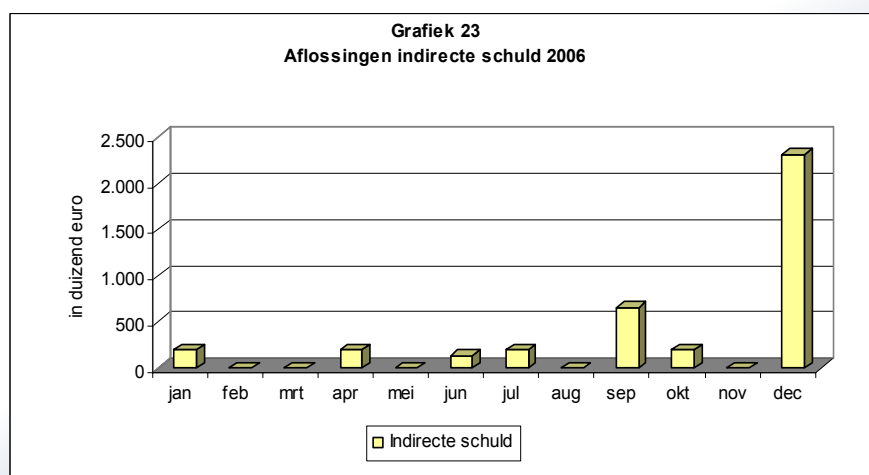
Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

Met betrekking tot de aflossing van de directe schuld, verklaart de minister de pieken in januari, mei en juni door de aflossing van een aantal oude bulletleningen en in december de laatste inspanningen van het begrotingsjaar voor de aflossing van de schuld.

De volgende grafiek biedt een overzicht van de aflossing van de indirecte schuld over 2006.

Aflossing indirecte schuld

Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

De aflossing van de indirecte schuld gebeurt hoofdzakelijk in december.

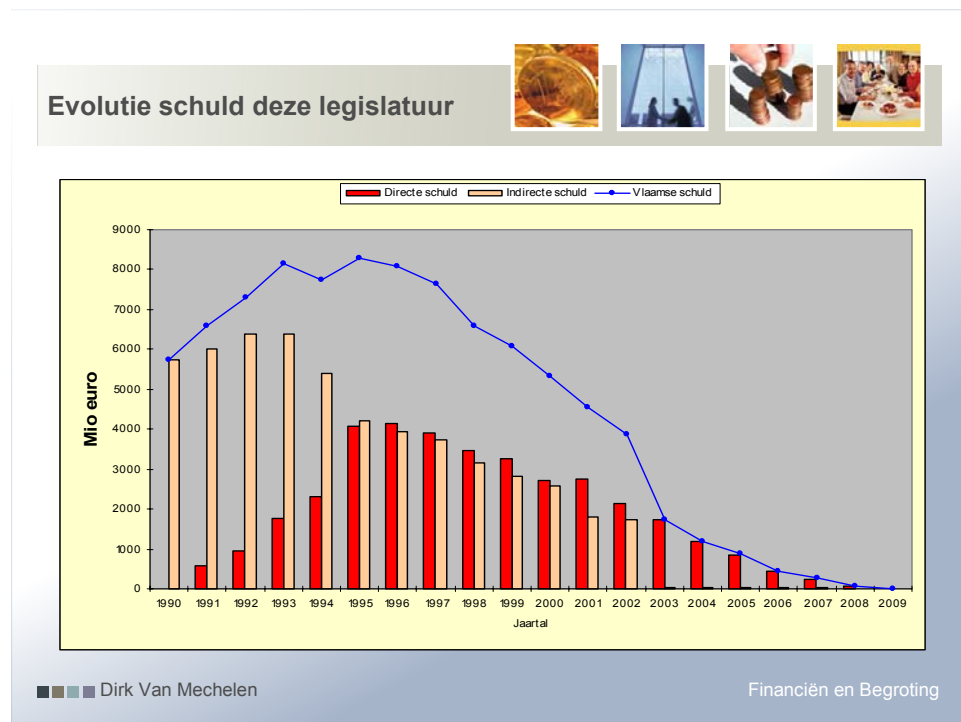
3. Kostprijs van de schuld

De totale last op de begroting van de directe en indirecte schuld is gedaald van 708,410 miljoen euro in 1998 tot 168,760 miljoen euro in 2006, hetgeen een recurrente jaarlijkse besparing vertegenwoordigt van 539,65 miljoen euro.

De gemiddelde resterende looptijd van alle uitstaande leningen exclusief het Investeringsfonds lokale besturen bedroeg 2,19 jaar eind 2006.

De gewogen gemiddelde kostprijs steeg van 5,19 percent tot 5,28 percent. Deze stijging is te wijten aan het in 2006 relatief groter geworden aandeel in de totale directe schuld van de consolidatielening 'Herfinanciering leningen overheidsaandeel', evenals omwille van de algemene stijging van de korte termijnrentevoeten.

4. Evolutie van de schuld gedurende de huidige legislatuur

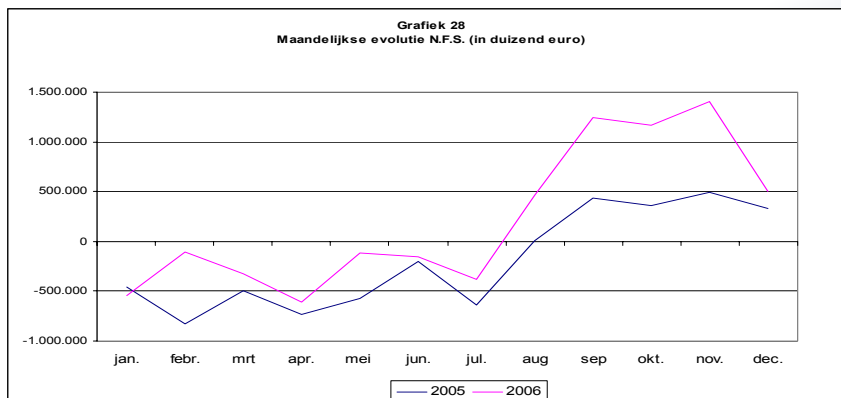
De minister deelt mee dat op 29 mei 2007 een contract met Dexia werd getekend om eind 2008 een vervroegde aflossing te doen ten belope van 129,557 miljoen euro (waar de oorspronkelijke aflossingskalender tot eind 2020 liep). De wederbeleggingsvergoeding bedroeg 4,513 miljoen euro. Als gevolg hiervan zal de totale schuld eind 2008 terugvallen tot nog slechts enkele tientallen miljoenen euro. Ook voor dit resterend bedrag zal de minister aan zijn administratie vragen na te gaan of er een soortgelijke transactie kan komen. Dit betekent volgens de minister dat de ambitieuze doelstelling om reeds eind 2008 te komen tot een quasi nulschuld, effectief wordt gerealiseerd. Vanzelfsprekend mag dit niet ten koste van alle mogelijke prijzen en voorwaarden gaan: de Vlaamse Regering is natuurlijk niet zinnens om een onredelijke prijs te betalen.

Het overgrote deel van de directe schuld bestond op 30 juni 2007 uit een uitstaand saldo van 207,17 miljoen euro.

5. Het kasbeheer in 2006

Er werd in 2006 permanent naar gestreefd om, op basis van een goede cashflowplanning, het saldo op de zichtrekening zo laag mogelijk te houden door de beschikbare thesauriemiddelen zoveel mogelijk te beleggen op korte termijn, en op deze wijze renteopbrengsten te laten genereren die hoger zijn dan hetgeen men krijgt op de zichtrekening.

Beleggingen tussentijdse kasoverschotten

Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

Bij de Vlaamse Gemeenschap worden de kasoverschotten tot maximum zeven dagen exclusief belegd bij Dexia Bank die de kassier is van de Vlaamse Gemeenschap. Voor de beleggingen vanaf acht dagen van de Vlaamse Gemeenschap en ook voor de beleggingen van de Vlaamse verzelfstandigde agentschappen wordt telkens een concurrentiële marktbevraging gedaan bij vijf financiële instellingen, met wie vooraf een preferentieel bankierscontract werd afgesloten: het gaat om Deutsche Bank, Dexia, Fortis, ING en KBC.

In 2005 leverden de beleggingen van de Vlaamse overheid bijna 5,4 miljoen euro op. Voor 2006 bedroeg de totale gerealiseerde meerwaarde 20,3 miljoen euro. De kaspositie voor beleggingen steeg van 188,9 miljoen euro eind 2005 naar 363,2 miljoen euro eind 2006.

6. Waarborgen in 2006

De totale gewaarborgde schuld bedroeg 7,044 miljard euro op het einde van 2006 tegenover 6,978 miljard euro op het einde van 2005. De lijst met de instellingen die in 2006 een door het Vlaamse Gewest gewaarborgde lening opnamen, werd uitgebreid met het Waarborgfonds Microfinanciering.

GewaARBorgde schuld

Tabel 11: Evolutie van de waarborgen van de Vlaamse Gemeenschap sinds 2003 (in miljoen EUR)

	31/12/03			31/12/04			31/12/05			31/12/06		
	GewaARBorgde schuld	Uitwinningen (1)	Terugwinningen	GewaARBorgde schuld	Uitwinningen (1)	Terugwinningen	GewaARBorgde schuld	Uitwinningen (1)	Terugwinningen	GewaARBorgde schuld	Uitwinningen (1)	Terugwinningen
Economische expansie	18.147	2.773		17.612	0.167		14.295			11.076		
Scheepskredieten	34.088			27.180			6.372			1.489		
Sociale Huisvesting	849.411	0.442	0.074	795.775	0.139	0.077	720.185	0.167	0.087	706.180	0.193	0.1
VNW	113.053			112.843			102.463			98.953		
Domus Flandria	218.923			208.389			196.934			184.477		
Kind en Gezin	8.925			6.087			5.326			4.527		
GOM (Vl.Brab)	0.170			0.000			0.000			0		
VVM	227.341			261.348			262.244			317.492		
VHM	842.240			880.720			1.173.239			1.406.332		
GHEV(2)	0.949			0.514			0			0		
Vlaams Woningfonds	1.470.120			1.503.960			1.537.301			1.552.735		
Studietoelagen VZW	2.036			2.226			1.939			1.701		
"Gezinsbond"	58.507			54.571			50.534			46.508		
Universiteiten (sociale sector)	25.047			23.120			21.193			19.267		
Universitair Ziekenhuis Gent	125.279			125.698			117.938			95.096		
PNBV-lening	35.740			33.090			30.443			27.795		
VFIBZ	5.000			4.500			4.000			3.500		
R.M.D.A.	8.000			7.749			7.478			7.199		
V.I.B.	40.025			42.849			39.601			36.478		
L.M.E.C.	12.473			11.088			9.878			8.740		
SVNTRA (3)	1.176			0.883			0.590			0.363		
VRT (3)												
Stad Antwerpen (1)	630.392			607.111			582.505			556.618		
1. ex Fonds 208	401.459			386.633			370.962			354.477		
2. ex Vlaams Financieringsfonds												
Stad Gent	86.089			75.282			63.550			51.418		
1. ex Fonds 208	4.585			3.973			3.325			2.657		
2. ex Vlaams Financieringsfonds												
DIO	112.122	0.014	0.031	123.894	0.014	0.000	138.368	0.012	0.020	165.510	0	0.0
VIPA	547.998			548.443			597.368			634.498		
FMA	308.371	1.554	0	284.307	1.202	0.000	267.701	1.065	0.000	227.053	1.258	
VLIIF												
ARKimedestonds							120.530			120.530		
Lifesciencetunnel N.V.				151.318			153.795			158.922		
BAM				193.170			193.170			193.170		
N.G.O.'s				1.549			1.549			1.549		
Waarborgfonds										0.059		
Microfinanciering												
Waarborgbeheer N.V. (4)	166.029	4.115	2.096	165.596	4.439	1.972	164.352	8.244	3.397	131.882	4.775	4.0
TOTAAL	6.360.655	8.898	2.401	6.871.85	5.960	2.049	6.978.718	9.488	3.684	7.844.282	6.271	4.2

(1) Actuele begrotingsuitgaven als gevolg van uitwinning van waarborgen.

(2) Financiering kapitaalbreng in "Domus Flandria" via dochter Hablin N.V.

(3) De uitstaande schulden m.b.t. het VIZO en de VRT werden per 31-12-2000 overgeheveld van de indirecte schuld naar de gewaarborgde schuld

(4) Vanaf 01/11/03 is er een nieuwe reglementering van toepassing waarbij er een onderscheid gemaakt wordt tussen gewaarborgde kredieten en risicokapitaal

Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

7. Rating

Het ratingbureau Standard & Poor's heeft op 4 december 2006 de Long Term Rating 'AA+' van de Vlaamse overheid herbevestigd. Daarmee behoudt Vlaanderen dezelfde kredietwaardigheid als de federale overheid. Op 15 december 2006 maakte Moody's de resultaten van haar studiewerk bekend. Moody's verhoogde de rating van Vlaanderen van Aa1 tot Aaa, de hoogst mogelijke rating. De minister verklaart dat geen enkele andere Belgische deelstaatoverheid het Vlaanderen ooit voordeed: zelfs de federale overheid haalde nooit deze rating. Vooral het hoge begrotingsoverschot, de versnelde schuldafbouw alsook de opbouw van reserves worden hiermee beloond.

Rating

Tabel 13

De ratings van de Vlaamse Gemeenschap binnen de respectievelijke schalen

Moody's (2006)		S&P (2006)	
Financial security for the investors	Rating	Rating	Capacity of the issuer to meet its financial commitments
Exceptional	Aaa	AAA	Extremely strong
Excellent	Aa1	AA+	Very strong
	Aa2	AA	
	Aa3	AA-	
Good	A1	A-	Strong
	A2	A	
	A3	A-	
Adequate	Baa1	BBB+	Adequate
	Baa2	BBB	
	Baa3	BBB-	

Dirk Van Mechelen

Financiën en Begroting

II. ALGEMENE BESPREKING

De heer *Herman De Reuse* stelt vast dat de tabel van de gewaarborgde schuld slechts gaat tot 31 december 2005. Op zijn vraag of er geen recentere gegevens beschikbaar zijn, antwoordt minister *Dirk Van Mechelen* dat hij voor deze gegevens afhankelijk is van de informatie van andere instanties, waardoor de voorgelegde gegevens de meest recente zijn. Voor het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGIO) heeft men bijvoorbeeld zelfs moeten teruggrijpen naar de gegevens uit het jongste jaarverslag.

Op de vraag van de heer *De Reuse* of de gewaarborgde schuld alle schulden waar de Vlaamse Gemeenschap voor moet instaan en die niet in de begroting zijn opgenomen, omvat, wordt door minister *Van Mechelen* bevestigend geantwoord.

De heer *De Reuse* stelt voor om naar het einde van het jaar toe een stand van zaken op te maken over de impliciete schuld. Wat betreft de implicaties van de PPS-constructies en de resolutie van 30 mei 2007 betreffende de informatieverstrekking over en de controle op de alternatieve financieringen (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 1143), vraagt het commissielid om werk te maken van de in de resolutie gevraagde zesmaandelijks rapportage aan het Vlaams Parlement.

Naar aanleiding van eerdere besprekingen over de publiek-private samenwerking, werd aangekondigd dat er zesmaandelijks over zou gerapporteerd worden. De spreker concludeert dat het dan nu wel tijd wordt om er inzicht in te krijgen en dat zodoende de bevoegde minister cijfers bezorgt. Er wordt immers te gemakkelijk gesteld dat Vlaanderen schuldenvrij is. Er zijn echter ook nog de impliciete schuld en allerlei alternatieve financieringsconstructies.

Minister *Dirk Van Mechelen* antwoordt dat de minister-president de informatieverstrekking over PPS coördineert en de aan alle bevoegde Vlaamse ministers gevraagde rapportering over de stand van daartoe bundelt. Er wordt dus momenteel een rapportering voorbereid. Minister *Van Mechelen* stelt dat de rapportering van de minister-president zal verlopen in samenwerking met hem.

Met betrekking tot de impliciete schuld verwijst de minister naar de bespreking daarvan in het kader van de behandeling van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2005 (*Parl. St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 19-A/6) en de definitie die daar toen is voorgesteld. Impliciete schuld op zich is niet direct een bruikbaar criterium. Van belang is wel de evolutie van de impliciete schuld. De minister geeft een voorbeeld: als de beleidsmarge wordt opgetrokken ingevolge een hogere dotatie, is het met betrekking tot de impliciete schuld van belang of de betaalkredieten hetzelfde ritme mee aanhouden. De Vlaamse Regering levert al gedurende drie jaar de inspanning om de betaalkredieten hoger te leggen dan de beleidskredieten. Het gevolg is dat de Vlaamse overheid al in december de facturen van januari van het daaropvolgende jaar betaalt. De motor van de beleidsuitvoering wordt als het ware in een hogere versnelling gezet. Als de beleidsuitvoering versnelt terwijl de ordonnanceringen niet datzelfde (versnelde) ritme kunnen aanhouden, verhoogt schijnbaar de impliciete schuld.

Met betrekking tot de alternatieve financieringsconstructies, is de heer *Eric Van Rompuy* van mening dat in het kader van de jaarlijkse rapportage van het kas-, schuld- en waarborgbeheer, er ook een tabel zou ingevoegd moeten worden over de alternatieve financieringsconstructies. Naast indirecte schuld en impliciete schuld, zijn er immers ook de financiële implicaties van de alternatieve financieringsconstructies. De spreker vraagt dat de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting van dergelijke financiële constructies op de hoogte gehouden zou worden en dus niet langer alleen de bevoegde vakcommissies.

Minister *Van Mechelen* stelt dat hij er van uitging dat al de concrete afspraak was gemaakt dat de bevoegde commissies over alternatieve financieringsconstructies zouden rapporteren aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting.

Wat betreft De Lijn, is door de Vlaamse Regering voorgesteld om De Lijn te financieren vanuit de begroting in plaats van over te gaan tot leningen, aangezien De Lijn ESR-matig voortaan geconsolideerd wordt met de Vlaamse begroting (zie ook bespreking van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2007 (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-2007, nr. 19-A-5)).

Er zijn in hoofdte van De Lijn twee PPS-constructies: LijnInvest en LijnInvest-BAM. LijnInvest is in het leven

geroepen voor de vernieuwing van de stelplaatsen, het rollend materiaal en van verschillende lijnen. Dit ambitieuze programma gebeurt door LijnInvest in samenwerking met de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV), die samen een vennootschap oprichten en daarvoor op zoek gaan naar een private partner, die het project meefinanciert. Daarnaast is er LijnInvest-BAM¹: LijnInvest neemt in een eerste fase de financiering van de openbaarvervoersprojecten uit BAM over. Een tweede reeks van projecten zal nadien gefinancierd worden met toelagen vanuit BAM. Ondertussen is daarvoor door de Vlaamse Regering een nota met betrekking tot de uitvoering van het Brabo I-programma goedgekeurd.

Budgettair gezien werken deze PPS-vehikels met beschikbaarheidsvergoedingen, die het maximum aangeeft van de uitgevoerde werken. Het is met andere woorden de beschikbaarheidsvergoeding die bepaalt aan welk bedrag kan geïnvesteerd worden. De Vlaamse Regering heeft in de loop van 2007 beslist om de beschikbaarheidsvergoedingen in jaar N+1 te indexeren, waardoor er een grotere flexibiliteit ten aanzien van de gunning van de opdracht kan realiseren.

De minister wijst er op dat niet alle PPS-constructies op dezelfde leest geschoeid zijn en dat men ze zodoende niet met elkaar kan vergelijken. Zo is CultuurInvest een dochtervennootschap van de PMV, waarbij kapitaal wordt ingebracht door de PMV samen met een aantal banken, die kapitaal inbrengen met het oog op een rendabele belegging, zij het dan tegen een opbrengst die minder zal zijn dan bij marktbeleggingen. Men kan het beschouwen als een soort van mecenaat maar in ieder geval gaat het hierbij om rendabele beleggingen en is het dus zeker en vast geen verliesfinanciering of een klassieke PPS-constructie.

De heer *Jaak Gabriels*, voorzitter, concludeert dat er namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting een brief aan het Bureau bezorgd zal worden met de vraag vanwege de commissie om op de hoogte gehouden te worden van alle PPS-constructies die in de andere commissies aan bod komen en dat de andere commissies van het Vlaams Parlement moeten rapporteren aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, om zodoende het overzicht te kunnen behouden op het geheel.

De verslaggever,

Christian VEROUGSTRAETE

De voorzitter,

Jaak GABRIELS

¹ BAM: Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel